

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 145/19

Luxemburg, 19 noiembrie 2019

Hotărârea în cauzele conexe C-585/18, C-624/18 și C-625/18
A. K./Krajowa Rada Sądownictwa și CP și DO/Sąd Najwyższy

Instanța de trimitere trebuie să verifice independența noii camere disciplinare a Curții Supreme din Polonia pentru a stabili dacă această entitate poate soluționa litigiile referitoare la pensionarea judecătorilor Curții Supreme sau dacă astfel de litigii trebuie să fie judecate de o altă instanță care îndeplinește această cerință de independență

În Hotărârea A. K. și alții (Independența Camerei Disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18), pronunțată la 19 noiembrie 2019, în cadrul unei proceduri accelerate, Curtea, reunită în Marea Cameră, a statuat că dreptul la o cale de atac efectivă, garantat la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și reafirmat, într-un domeniu specific, de Directiva 2000/781, se opune ca litigiile privind aplicarea dreptului Uniunii să poată intra în competența exclusivă a unei entități care nu constituie o instanță independentă și imparțială. Potrivit Curții, aceasta este situația în cazul în care condițiile obiective în care a fost creată entitatea respectivă, caracteristicile acesteia și modul în care membrii săi au fost numiți sunt de natură să dea naștere unor îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea acestei entități în privința unor elemente exterioare, în special a unor influențe directe sau indirecte ale puterilor legislative și executive, și la neutralitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă. Aceste elemente pot conduce astfel la o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a entității menționate care este de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire acestor justițiabili într-o societate democratică. Revine instanței de trimitere sarcina de a stabili, ținând seama de toate elementele relevante de care dispune, dacă aceasta este situația în ceea ce privește noua cameră disciplinară a Curții Supreme din Polonia. Într-o asemenea ipoteză, principiul supremației dreptului Uniunii îi impune să lase neaplicată dispoziția din dreptul național care conferă acestei camere disciplinare competența exclusivă de a soluționa litigiile referitoare la pensionarea judecătorilor Curții Supreme, astfel încât aceste litigii să poată fi judecate de o instanță care îndeplinește cerințele de independență și de imparțialitate și care ar fi competentă în domeniul în cauză dacă dispoziția respectivă nu ar împiedica acest lucru.

În cauzele pendente în fața instanței de trimitere, trei judecători polonezi (de la Curtea Administrativă Supremă și de la Curtea Supremă) au invocat printre altele încălcări ale interdicției privind discriminarea pe motive de vârstă în domeniul încadrării în muncă, ca urmare a pensionării lor anticipate conform noii legi din 8 decembrie 2017 privind Curtea Supremă. Cu toate că, după o modificare recentă, această lege nu mai privește judecătorii care, precum reclamantii din litigiile principale, erau deja în funcție în cadrul Curții Supreme la data intrării în vigoare a acesteia și că, prin urmare, reclamantii menționați au fost menținuți sau reintegrați în funcție, instanța de trimitere apreciază că se confruntă în continuare cu o problemă de natură procedurală. Astfel, în condițiile în care tipul de litigiu în cauză este în mod normal de competența camerei disciplinare nou create în cadrul Curții Supreme, ea ridică problema dacă, din cauza unor îndoieli referitoare la independența acestei entități, ar trebui să înlăture normele naționale privind repartizarea competențelor judiciare și, dacă este cazul, să judece ea însăși fondul acestor litigii.

¹ Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO 2000, L 303, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 7).

Într-o primă etapă, Curtea, după ce a confirmat aplicabilitatea în speță atât a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale, cât și a articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, a amintit că cerința de independență a instanțelor ține de substanța dreptului la o protecție jurisdicțională efectivă și a dreptului fundamental la un proces echitabil, drepturi care au ele înseși o importanță esențială în calitate de garanți ai protecției ansamblului drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii și ai menținerii valorilor comune ale statelor membre prevăzute la articolul 2 TUE, în special a valorii statului de drept. Curtea a amintit apoi în detaliu jurisprudența sa privind conținutul acestei cerințe de independență și a arătat printre altele că, potrivit principiului separării puterilor care caracterizează funcționarea unui stat de drept, trebuie să fie garantată independența instanțelor față de puterile legislativă și executivă.

Într-o a doua etapă, Curtea a subliniat elementele specifice care trebuie să fie examinate de instanța de trimitere pentru a-i permite să aprecieze dacă respectiva cameră disciplinară a Curții Supreme oferă sau nu garanții suficiente de independență.

În primul rând, Curtea a arătat că simplul fapt că judecătorii camerei disciplinare sunt numiți de Președintele Republicii nu este de natură să creeze o dependență față de puterea politică și nici să dea naștere unor îndoieli referitoare la imparțialitatea lor, în cazul în care, odată numiți, ei nu sunt supuși niciunei presiuni și nu primesc instrucțiuni în exercitarea funcțiilor. De altfel, intervenția în amonte a Consiliului Național al Magistraturii, însărcinat să propună judecătorii în vederea numirii lor, poate să limiteze în mod obiectiv marja de manevră a Președintelui Republicii, cu condiția însă ca acest organ să fie el însuși suficient de independent față de puterile legislativă și executivă, precum și de Președintele Republicii. În această privință, Curtea a precizat că trebuie să se țină seama atât de elemente de fapt, cât și de elemente de drept care se referă la condițiile în care membrii noului consiliu al magistraturii polonez au fost desemnați și, în egală măsură, la modul în care acesta își îndeplinește în mod concret rolul de a asigura independența instanțelor și a judecătorilor. Curtea a indicat de asemenea că trebuie verificată întinderea controlului jurisdicțional al propunerilor consiliului magistraturii, dat fiind că deciziile de numire ale Președintelui Republicii nu pot, în ceea ce le privește, să facă obiectul unui astfel de control.

În al doilea rând, Curtea a subliniat alte elemente care caracterizează mai direct camera disciplinară. De exemplu, ea a indicat că, în contextul special rezultat din adoptarea, puternic contestată, a dispozițiilor noii legi privind Curtea Supremă pe care le-a declarat contrare dreptului Uniunii în Hotărârea din 24 iunie 2019, Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme) (C-619/18, EU:C:2019:531)², este pertinent să se arate că respectivei camere disciplinare i s-a conferit o competență exclusivă de a soluționa cauzele care au legătură cu pensionarea judecătorilor Curții Supreme care decurg din această lege, că ea trebuie să fie compusă doar din judecători nou-numiți sau că ea pare să beneficieze de un grad de autonomie deosebit de mare în cadrul Curții Supreme. La modul general, Curtea a subliniat în mai multe rânduri că, deși fiecare dintre elementele examinate nu sunt în mod necesar, luate în considerare în mod izolat, de natură să pună la îndoială independența acestei entități, situația ar putea să fie diferită, în schimb, în cazul în care ele sunt luate în considerare în mod combinat.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

² Hotărârea Curții din 24 iunie 2019, Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme) (C-619/18 și CP nr. 81/19).